

Vorige keer, in het blad voor juli en augustus mocht ik u vertellen over de jeugd van Broeder Rafaël. Omdat de levensbeschrijving te omvangrijk was beloofden we erop terug te komen. We zijn gebleven bij het moment dat Rafael in 1966 terug ging naar Baarle Nassau, daar waar het allemaal begon toen hij besloot het klooster in te gaan.

Een nieuwe tijd brak aan met Paus Johannes XXIII onder het motto: “De ramen moeten open”. De liturgie en de gezangen mochten allemaal Nederlands worden en Rafaël genoot van die moderne opvattingen. Alles werd ineens voor kinderen ook veel duidelijker. Rafaël speelde toneel met hen, maakte muziek met hen en tussen de bedrijven door werd er opgevoed en toezicht gehouden.

Hij volgde drie dagen in de week een opleiding bij “Concilium in Middeloo, Amersfoort. Daardoor kreeg hij een heel andere kijk op vele zaken, maar altijd in het teken van liturgie en muziek. Je kon er opgeleid worden in: Muziek en Kind, in Dramatiek en Kind of in Handvaardigheid en Kind Rafaël koos vanzelfsprekend voor het eerste.

Hij las in die tijd veel en volgde het hele Tweede Vaticaans Concilie op de voet.

Nu begon Rafaël tot volle wasdom te komen. Heel de liturgische wereld rondom hem was in beweging en hij bewoog mee dat het een lieve lust was. ‘Het liedboek voor de kerken’ kwam uit, voor zowel katholieken als protestanten en Rafaël slurpte het op met een grote gretigheid. In Baarle Nassau kon hij al hetgeen hij had geleerd en nog leerde overbrengen op de kinderen.

Het was voor hem een heel vrije maar ook een heel interessante periode. Hij gaf er zangles aan de jeugd van de lagere scholen en bouwde een meisjeskoor om tot een gemengd koor. ‘Jongens hebben de mooiste klank; meisjes zijn altijd wat heser’ is zijn mening.

Langzamerhand volgden er lessen in piano, blokfluit, zingen. Logisch gevolg was haast vanzelfsprekend de oprichting van een muziekschool in Baarle Nassau. Hij zocht er bekwame leerkrachten bij en het aantal leerlingen groeide al heel snel. ‘Zijn’ muziekschool bestaat dit Jaar 40 jaar en daar is hij nog steeds ‘apetrots’ op.

Bij de jubileumviering hoopt hij zijn medeleraren van het eerste uur weer

te treffen.

Ook politiek heeft Rafaël zich flink bewogen in Baarle Nassau, als stimulator van een nieuwe politieke partij. Het was een lokale partij, met veel boeren en boerenbelangen, die zijn aandacht trok.

Jarenlang heeft hij leiding gegeven aan de Zonnebloem. Er werd voor de zieken van alles ondernomen, maar hoogtepunt van het jaar was toch wet telkens het kamp dat werd gehouden voor de zieke en invalide medemens. Met een groot team van medewerkers kwam zijn aangeboren organisatietalent hem dan goed van pas.

Maar zijn specialiteit bleef 'Kind en liturgie', een discipline waarin hij ook door het Bisdom Breda werd gevraagd om over mee te denken en om leiding aan de uitvoering te geven vanuit het Bisdom:

Vale jaren was hij daarnaast betrokken bij de Vredesbeweging, eerst in Baarle Nassau en daarna in Cuijk.

Het behaagde Hare Majesteit om Rafaël voor al zijn verdiensten te onderscheiden in de Orde van Oranje Nassau.

In 1985 heeft Rafaël Baarle Nassau verlaten en is hij naar Cuijk gekomen om in het aangekochte fratershuis in de Graaf Hermanstraat de oudere broeders van de La Salle, die uitgediend waren, op te vangen. Die waren met 18 man en kwamen van heinde en verre. Rafaël was van meet of aan betrokken bij de driehoofdige leiding van het huis. Het samenbrengen van de verschillende 'bloedgroepen' was niet eenvoudig. Er is natuurlijk een verschil ontstaan tussen bijvoorbeeld een broeder die jarenlang directeur van een muziekschool was en een missiebroeder uit Kameroen of Aruba, ook al kwamen allen uit hetzelfde 'nest'.

Zijn enorme energie was nog lang niet ‘op’ maar hij had soms moeite om er richting aan te geven. Enerzijds toch geremd door de ouderdom van de medebroeders in de gemeenschap, anderzijds door zijn eigen lichamelijke gesteldheid.

Van het bestuurlijke ‘driemanschap’ werd een broeder Provinciaal van de orde in Nederland en de ander ging weer terug naar Kameroen.

In 19 jaar tijd zijn vanuit het fratershuis in Cuijk al 15 medebroeders begraven. Daar word je natuurlijk ook met altijd even vrolijk van.

Binnenkort wordt het gebouw grondig verbouwd en naast vernieuwde appartementen voor de Broeders komen er seniorenwoningen. Ook zullen er nieuwe algemene voorzieningen gebouwd worden. De mooie kapel zal blijven bestaan maar de prachtige tuin wordt aardig gedecimeerd. Dat doet Rafaël natuurlijk wel een beetje pijn, maar hij is inmiddels loyaal met de besluitvorming.

Als je 60 jaar in het klooster bent is de vraag: “hoe nu verder?”, natuurlijk niet zo’n moeilijke.

Als zijn lichamelijke en geestelijke conditie het toelaten blijft hij nog actief in zijn levenswerk ‘kind en liturgie’ en levert hij zijn aandeel nog voor het Brussels Liturgische Informatieblad ‘Levensrecht’ waarbij Rafael als lid van de redactieraad nog maar net begonnen is met publicaties over de seizoenen van het leven. Het tweede deel, het *seizoen van de jeugd*, is zojuist verschenen. Na dit verhaal over zijn leven tot nu toe beschouwen we samen nog een hele tijd de situatie in de wereld in het algemeen en die in de Kerk in het bijzonder.

Rafaël vindt dat er natuurlijk veel te weinig aan catechese, leer in het geloof, gedaan wordt. Niet meer in de gezinnen, nauwelijks meer op de scholen, en ook de kerk blinkt er niet in uit. Hij vindt wel dat je aan “weetjes” ook met veel hebt, maar dat kennis over de fundamenten van ons geloof onontbeerlijk is. Hij beseft terdege dat kennis goed is en dat je het met ‘gevoel’ alléén niet redt.

Letterlijk zegt hij: “We moeten in het snotje houden dat we het oude beeld van de kerk moeten loslaten. Waar we naar toe moeten, dat is dat mensen geloven, niet in de kerk, maar in die ene God, waar mensen vaak geen raad mee weten, terwijl ze toch in zich voelen dat er ‘iets’ is.

Ze voelen dat er een betrokkenheid moet zijn tussen de mens en iets ‘Hoogs’, iets ‘Almachtigs’; iets waarop je je moet bezinnen. Dat zie je

toch; vooral bij geboorte, feest, huwelijk, dood, in bijeenkomsten en activiteiten , in menselijk samenzijn.

Het leven moet je telkens weer vernieuwend invullen. Blijf met staren op wat vroeger was, en zoals je het misschien voor jezelf wel terug wilt zien.”

Als ik hem voorhoud dat er toch maar mooi 300.000 mensen in Lourdes komen als de Paus langskomt zegt Rafaël dat hij niet gelooft in massa's. Begin met die kerk maar weer klein, zoals we dat in de Jozefparochie eigenlijk ook proberen te doen.

De Bijbel moet dan de basis zijn van al ons denken en handelen. En de verhalen die daar klinken moeten doorverteld worden; daar moet je de ouders bij betrekken. Gaandeweg raakt uw verslaggever er steeds meer van overtuigd met een echte Frater Scholarum Christianorum gesproken te hebben, een Broeder van de Christelijke Scholen.

Toen hij daar 60 jaar geleden zijn intrede deed als Broeder Rafaël, waren er 20.000 medebroeders, nu nog 7000, waarvan 28 in Nederland.

Op mijn slotvraag waarom hij de Rafaël heeft aangenomen wordt hij wat lyrisch. Op de eerste plaats kom. je engelen van mensen tegen, en hij heeft een diepe devotie voor engelen. En de engel Rafaël is wel altijd een beschermheilige geweest voor mensen. “Of hij nou bestaat of niet, dat interesseert me geen pest !” Maar hij symboliseert in ieder geval voor mij dat er iets bestaat tussen mensen en dat Hogere. Bovendien heeft de naam een prachtige klank

En van klanken, uit de kelen van kinderen, uit orgels, maar vooral uit het hart, daar is het leven van deze man steeds van vervuld geweest.

Het was een eer, een genoegen en een les om met Broeder Rafael zo indringend te mogen spreken.

Gefeliciteerd, door de héle parochiegemeenschap van de H. Jozef met uw 60-jarig jubileum als 'kloosterling' !!

Deze pdf-versie is gemaakt door Peter Broekmans.